

خلاصه‌ی برنامه‌ی درسی رشته‌ی صنایع دستی

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های

فنی و حرفه‌ای و کار دانش

1389

فهرست

صفحه	عنوان
1	پیش گفتار
2	اسامی تهیه کنندگان برنامه
3	مقدمه
4	فصل اول: محتوای برنامه درسی
5	1-اهداف رشته
5	2- توانمندی‌های دانش‌آموختگان رشته
6	3- جدول دروس
7	4- اهداف کلی دروس
9	5- سرفصل دروس
11	6- بارم‌بندی دروس
12	7- ارزشیابی دروس
26	8- راهبردهای یاددهی – یادگیری
29	9- برنامه هفتگی پیشنهادی
31	10- توصیه های اجرایی
33	11- کارآموزی
34	فصل دوم: الزامات برنامه درسی
35	1- استاندارد نیروی انسانی
36	2- استاندارد فضای آموزشی
44	3- استاندارد مواد و تجهیزات آموزشی
57	4- رسانه‌های آموزشی
59	منابع و مآخذ

پیش‌گفتار

دفتر برنامه‌ریزی و تالیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش از دفاتر تابعه سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی می‌باشد. این دفتر با استفاده از کمیسیون‌های تخصصی در رشته‌های مختلف در شاخه فنی و حرفه‌ای و شاخه کاردانش که در آن اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، متخصصان حوزه برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و کارشناسان ستادی و خبرگان حوزه حرفه‌ای عضویت دارند نسبت به تدوین برنامه درسی و تهیه بسته‌های آموزشی اقدام می‌نماید.

از آن جایی که توزیع منابع و نیروی انسانی متخصص و کارآمد در سطح کشور به صورت یکنواخت نیست و با توجه به مشاهدات کارشناسان و اعضای محترم کمیسیون‌های تخصصی از مراکز آموزشی که نمایانگر فاصله بین اهداف و استانداردهای برنامه و وضعیت اجرایی برنامه بوده این دفتر مصمم شد در شاخه فنی و حرفه‌ای برای هر یک از رشته‌ها، طی یک برنامه هماهنگ، سندی برای معرفی برنامه به طور خلاصه و آرایه راهنمایی‌هایی برای اجرا و ارزشیابی تنظیم نماید.

مجموعه حاضر که تحت عنوان " خلاصه برنامه درسی رشته صنایع دستی " تدوین شده، خلاصه برنامه درسی و ارزشیابی رشته مذکور بوده و می‌تواند مورد استفاده برنامه‌ریزان آموزشی و درسی، مجریان آموزشی، گروه‌های آموزشی، مؤلفان کتاب‌های درسی رشته صنایع دستی، هنرآموزان و هنرجویان قرار گیرد.

این برنامه در خصوص محتوا و نحوه ارزشیابی از دروس، استانداردهای فضا، تجهیزات و نیروی انسانی مورد نیاز در رشته صنایع دستی، توانایی‌های فارغ‌التحصیلان، اهداف رشته و سایر موارد به بحث می‌پردازد. اگر چه استفاده از هر قسمت از این مجموعه می‌تواند برای گروه‌های فوق‌الذکر مفید و راهگشا باشد ولی باید دقت داشت که این مجموعه کاملاً به هم پیوسته بوده و هر قسمت از آن جزیی از یک برنامه کامل رشته صنایع دستی است.

تهیه کنندگان برنامه درسی:

کمیسیون تخصصی برنامه‌ریزی و تألیف رشته صنایع دستی

ردیف	نام و نام خانوادگی	سمت در کمیسیون تخصصی	مدرک و رشته تحصیلی
1	دکتر نصرالله تسلیمی	عضو هیأت علمی	دانشجوی دکتری پژوهش هنر
2	مژده کاظم	مدرس آموزشکده	فوق لیسانس پژوهش هنر
3	مجید نیکویی	حوزه حرفه‌ای	فوق لیسانس پژوهش هنر
4	آزیتا حسینی	هنرآموز	لیسانس صنایع دستی
5	بشری گلبخش	کارشناس تخصصی و برنامه‌ریزی	فوق لیسانس پژوهش هنر
6	احمد غلامحسینی	کارشناس برنامه‌ریزی درسی	فوق لیسانس برنامه‌ریزی
7	نبی‌اله مقیمی	معاون برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای	فوق لیسانس محیط زیست

مقدمه:

برای پیشرفت و توسعه دانش جامعه و بنا به تأکید دین مبین اسلام به دانش‌اندوزی، ضرورت دارد آموزش‌های رسمی کشور گسترش یابد. از این رو رشته صنایع دستی برای شناخت، حفظ و اشاعه تجربیات استادان هنری گذشته و پاس داشت ارزش‌های ملی و دینی در آموزش و پرورش برنامه‌ریزی و اجرا شد.

صنایع دستی ایران با برخورداری از قدمت تاریخی و ریشه‌دار بودن در هنر و صنعت یکی از عوامل مهم استقلال فرهنگی و رونق اقتصادی کشور به شمار می‌رود. در این برنامه‌ریزی، دانش فنی صنایع دستی که پیش از این توسط استادان هنرمند به صورت تجربی و به شیوه استاد - شاگردی آموزش داده می‌شد، ابتدا تدوین و سپس متناسب با روش‌های نوین آموزشی مکتوب شد.

بر همین اساس ایجاد دوره‌های آموزشی رسمی در رشته‌های مختلف صنایع دستی در مقاطع سه ساله هنرستان‌ها شکل گرفت. آموزش رشته صنایع دستی در هنرستان از آشنایی هنرجویان با رشته‌های مختلف صنایع دستی (شکل ظاهری، هدف و فناوری آن‌ها) آغاز و با انجام کارهای عملی در کارگاه‌های تخصصی رشته در حد تولید یک اثر کامل به پایان می‌رسد. در حال حاضر در سال سوم این رشته چهار کارگاه تخصصی صنایع دستی با چهار گرایش سفالگری، فلز (قلمزنی) بافت (قالی و گلیم) و چوب (معرق و منبت) ارائه می‌شود که این چهار کارگاه به صورت انتخابی است و هنرجو تنها یکی از آن‌ها را می‌گذراند.

فصل اول: محتوای برنامه‌ی درسی

اهداف رشته

- * آموزش‌های فنی و حرفه‌ای که دوره سه ساله آن در هنرستان‌های فنی، حرفه‌ای و کشاورزی اجرا می‌شود.
- ** هدف کلی رشته در دوره سه ساله هنرستان، تربیت نیروی انسانی متعهد و کارآمدی است که بتواند علاوه بر انجام وظایف شهروندی، با استفاده از آموخته‌های خویش در مشاغل مربوط به «صنایع دستی» در سطح میانی تکنیسین¹ به کار اشتغال ورزد.

توانمندی‌های دانش‌آموختگان رشته صنایع دستی

- توانایی اجرای طرح‌های سنتی (نقوش ختایی و اسلیمی)
- توانایی اجرای نگارگری (طراحی، قلمگیری، رنگ‌آمیزی، بوم‌سازی)
- توانایی رسم گره‌ها به وسیله پرگار، انتقال و گسترش آن‌ها و رنگ‌آمیزی
- توانایی ساخت تابلوهای معرق و منبت چوب
- توانایی بافت گلیم و قالی
- توانایی ساخت سفال‌های دستی، چرخ‌کاری اولیه، انجام مراحل خشک کردن، پرداخت، پختن و لعاب دادن سفال‌ها
- توانایی انجام مراحل کار قلمزنی و پرداخت کار نهایی

اهداف کلی کتاب‌های درسی تخصصی رشته صنایع دستی

ردیف	نام کتاب	کد	هدف کلی
1	آشنایی با صنایع دستی ایران (1)	359/30	آشنایی با برخی از صنایع دستی ایران، شناخت ویژگی‌ها و روش ساخت هر یک از آنها
2	هندسه نقوش (1)	485	شناخت نقوش هندسی در هنرهای سنتی ایران و توانایی ترسیم آنها
3	حجم‌سازی	483/8	توانایی ساخت حجم‌های مختلف گلی و گچی و قالب‌گیری از آنها
4	کارگاه نگارگری	492	شناخت شکل‌های مختلف نگارگری و توانایی اجرای یک نمونه کار نگارگری
5	کارگاه طراحی نقوش سنتی	359/77	توانایی طراحی نقوش سنتی ایران
6	کارگاه صنایع دستی (چوب)	484/3	توانایی ساخت معرق و منبت چوب
7	کارگاه صنایع دستی (فلز)	485/4	شناخت آثار هنر فلزی ایران و توانایی قلمزنی
8	کارگاه صنایع دستی (سفالگری)	484/7	توانایی ساخت و تزئین بدنه‌های سفالی
9	کارگاه صنایع دستی (بافت)	498/3	توانایی چله‌کشی و بافت گلیم و قالی

اهداف کلی کتاب‌های درسی مشترک گروه هنر

ردیف	نام کتاب درسی	کد	هدف کلی
1	مبانی هنرهای تجسمی	358/21	شناخت عناصر بصری (نقطه، خط، سطح، حجم، فرم، بافت، رنگ، تیرگی و روشنی) و توان به کارگیری کیفیات بصری و روابط آن (تعادل، تناسب، هماهنگی و ریتم) در ترکیب‌بندی و خلق آثار هنرهای تجسمی.
2	طراحی (1)	359/92	توانایی طراحی از موضوعات مختلف به صورت عینی
3	عکاسی (1)	358/15 497/6	شناخت دوربین‌های عکاسی و توانایی گرفتن یک عکس ساده و ارائه آن
4	تاریخ هنر ایران	356/5 479/9	آشنایی با تاریخ هنر ایران از دوران باستان تا قرن معاصر
5	تاریخ هنر جهان	358/40 470/7	آشنایی با تاریخ هنر جهان از دوران باستان تا قرن معاصر
6	خوشنویسی	359/89 467/1	کسب مهارت در تحریر نستعلیق
7	علم مناظر و مرایا*	358/48 489/1	شناخت رسم فنی و مناظر و زوایای تجسم و توانایی ترسیم شیء در فضا با رعایت پرسپکتیو جو

* این کتاب برای درس رسم فنی رشته‌ی صنایع دستی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سرفصل دروس:

خلاصه ای از سرفصل دروس تخصصی رشته ی صنایع دستی به شرح زیر است:

1- درس آشنایی با صنایع دستی ایران (1)

در این درس هنرجویان با انواع آثار هنری صنایع دستی که بر حسب جنس مواد اولیه ی آن ها طبقه بندی شده اند آشنا می شوند. هم چنین هر یک از این آثار هنری را از سه جنبه ی شکل ظاهری ، هدف و فناوری مورد ارزیابی و مطالعه قرار می دهند. عناوین فصل های این کتاب عبارتند از : کلیات (که به جایگاه صنایع دستی در میان سایر هنرها می پردازد) ، آثار هنری طراحی و نقاشی سنتی ، آثار هنری سنگی ، آثار هنری سفالی ، آثار هنری بافت و نساجی ، آثار هنری فلزی ، آثار هنری شیشه ای ، آثار هنری چوبی ، آثار هنری چاپ و رنگرزی سنتی و آثار هنری رودوزی سنتی.

2- درس هندسه نقوش (1):

هنرجویان در این درس با تعریف هندسه نقوش و انواع آن آشنا شده و سپس شیوه های مختلف گسترش نقوش در سطح را می آموزند. هم چنین انواع انتزاعی شکسته (انسانی ، حیوانی ، گیاهی ، برگرفته از پدیده های طبیعی ، اشیا) را طراحی و اجرا می کنند. در فصل پایانی این کتاب هنرجویان به ترسیم های ساده هندسی ، اجرای انواع گره ها و نقش های گره ها می پردازند. در این درس هدف این است هنرجویان بتوانند با ابزار خط کش ، پرگار ، مداد و رایید بر روی کاغذ ، مقوای گلاسسه و کالک رسم دقیق هر یک از نقوش هندسی ، گره ها و گسترش آن ها را انجام دهند.

3- درس حجم سازی:

در این درس هنرجویان گذشته از آشنایی با انواع حجم های موجود در صنایع دستی ایران به وسیله ی گچ و گل به ساخت انواع احجام توخالی ، توپر و قالب های مثبت و منفی به روش های گوناگون می پردازند. این درس در کارگاه برگزار شده و لازم است ضمن رعایت نکات ایمنی کار خود را با راهنمایی هنرآموزان گرامی به طور کامل و صحیح انجام دهند. کلیه ی مراحل کار اعم از آماده سازی مواد ، طرح ، انتقال طرح و ساخت و پرداخت باید به وسیله هنرجویان و در کارگاه مخصوص حجم سازی انجام شود.

4- درس کارگاه طراحی و نقوش سنتی:

طراحی نقوش سنتی درس پایه و تخصصی کلیه ی دروس کارگاهی این رشته است ؛ بنابر این هنرجویان بایستی تمام تلاش خود را در یادگیری بیش تر این درس انجام دهند. در این درس آن ها می آموزند که به وسیله مداد و قلم موی نازک (صفر - یک) بر روی کاغذ سفید طرح ها و نقوش سنتی ایران که شامل انواع گل های ختایی و نقوش اسلیمی است را به صورت گردان و با خطوط تند و کند ، طراحی نمایند. هم چنین ترکیب این نقوش را با یکدیگر در سطوح و کادرهای مختلف را می آموزند. همراه با کار عملی با تاریخچه ی این نقوش و تنوع آن ها در دوره های مختلف آشنا می شود و در نهایت می توانند حاشیه های زیبایی را با ترکیب این نقوش طراحی نمایند.

5- درس کارگاه نگارگری:

هنرجویان ابتدا با روند و سیر تحول نگارگری در دوره های مختلف آشنا می شوند و سپس طراحی انواع بوته ها ، برگ ها ، صخره ها ، درختان ، حیوانات و حالت های مختلف انسان را می آموزند. هم چنین رنگ آمیزی کاغذ با مواد مختلف و ابر و باد ساختن و

آهار و مهره کشیدن را فرا می گیرند. قلم گیری طرح ها ، رنگ آمیزی و پرداخت نهایی نیز از دیگر آموزش هایی است که در این درس خواهند دید. در پایان هنرجویان می توانند ترکیب بندی های زیبایی را در کادرهای مشخص طراحی و اجرا نموده و سپس کار خود را کادربندی و با مقواهای رنگی دیگر قاب و با ابزار مخصوص جدول کشی رنگی نمایند.

6- درس کارگاه صنایع دستی (سفالگری):

هنرجویان در این درس تاریخچه هنر سفالگری در ایران را فرا می گیرند. سپس با مواد و مصالح ، ابزار ، وسایل و تجهیزات کارگاه سفالگری آشنا می شوند و چگونگی بکارگیری آن ها را با رعایت نکات ایمنی می آموزند. ساخت بدنه ی سفالی که شامل آماده سازی گل و بکارگیری روش های مختلف شکل دهی است را در مرحله بعدی به صورت عملی می آموزند. پس از آن بدنه ی خام را به روش های گوناگون (نقش کنده ، نقش افزوده ، نقش بریده ، مهری ، قالبی و ترکیبی) تزئین می کنند پس از تزئین بدنه ی خام را خشک کرده و در کوره می پزند و در نهایت با انواع لعاب نیز سطح بدنه ی پخته را لعاب کاری می کنند.

7- درس کارگاه صنایع دستی (بافت):

در این درس هنرجویان با تاریخچه ی بافت و انواع آن در دوره های مختلف و مناطق گوناگون ایران آشنا می شوند. سپس همراه با رعایت نکات ایمنی در کارگاه بافت با ابزار و مواد اولیه ی قالی و گلیم آشنا می شوند و آن ها را به کار می گیرند. در این درس هنرجویان لازم است در نهایت چله کشی ، بافت و پایین کشی هر یک از گلیم و قالی را در ابعاد کوچک انجام دهند. هنگام بافت لازم است هنرجویان نقشه خوانی کرده و دقیقاً مطابق با نقشه بافت را انجام دهند.

8- درس کارگاه صنایع دستی (چوب):

هنرجویان ابتدا با تاریخچه ی صنایع دستی چوبی ایران آشنا شده سپس ویژگی های کارگاه ایمنی و بهداشت و ابزار کار را خواهند شناخت. همزمان با مباحث نظری هنرجویان در کارگاه چوب با انواع چوب های ورقه شده بر اساس طرح انتخابی به ساخت قالب اولیه بپردازند. سپس ورقه های چوب های مخنلف را انتخاب نموده و بر اساس قالب برش بزنند. آن گاه قطعات بریده شده ی چوب را بر اساس طرح بر روی زیر کار با مواد مخصوص بچسبانند و در نهایت رنگ و پرداخت را انجام دهند. هنرجویان در این کارگاه گذشته از تولید یک اثر هنری معرق به تولید یک اثر هنری منبت نیز می پردازند. برای این کار قطعه چوبی را با ضخامت مناسب برداشته و بر اساس طرح انتقالی بر آن با چکش و مغاره های گوناگون نقش ها را بر آن می کنند و در نهایت سوهان کاری و پرداخت می نمایند.

9- درس کارگاه صنایع دستی (فلز):

در این درس هنرجویان با تاریخچه ی فلزکاری در ایران آشنا شده و انواع نقش اندازی را در دوره های مختلف بر روی فلز خواهند شناخت. ابزار ، وسایل و مواد مصرفی و انواع آن ها را می آموزند و چگونگی بکارگیری آن ها با رعایت اصول ایمنی و بهداشت را نیز خواهند آموخت. پس از آن آماده سازی زمینه ی فلزی و قیرریزی را به صورت عملی انجام می دهند و طرح را بر روی زمینه پیاده می کنند. با آموختن نحوه ی صحیح در دست گرفتن قلم های فلزی و چکش ابتدا طرح را بر روی زمینه تثبیت کرده و سپس با قلم های دیگر ریزه کاری نموده و طرح متن را نیز نقش اندازی می کنند. در پایان کار را تکمیل و دوده گذاری می نمایند.

جدول بارمبندی دروس رشته صنایع دستی

ردیف	نام درس	تعداد واحد		نمره	
		عملی	نظری	عملی	نظری
1	هندسه نقوش (1)	1	1	14	6
2	کارگاه صنایع دستی (فلز)	3	1	16	4
3	خوشنویسی	1	-	20	-
4	کارگاه صنایع دستی (سفالگری)	3	1	16	4
5	کارگاه صنایع دستی (چوب)	3	1	16	4
6	کارگاه نگارگری	3	1	16	4
7	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	3	1	16	4
8	کارگاه صنایع دستی (بافت)	3	1	16	4
9	حجم سازی	1	-	20	-
10	آشنایی با صنایع دستی ایران (1)	-	3	-	20
11	مبانی و کاربرد رایانه	1	1	12	8
12	مبانی هنرهای تجسمی	3	1	16	4
13	طراحی (1)	4	-	20	-
14	تاریخ هنر ایران	-	2	-	20
15	رسم فنی عمومی	1	1	16	4
16	عکاسی (1)	1	1	12	8
17	تاریخ هنر جهان	-	2	-	20

راهنمای یاددهی و یادگیری:

کتاب‌های درسی در رشته صنایع دستی به سه نوع نظری، نظری - عملی و عملی تقسیم‌بندی می‌شوند. برای تدریس هر چه بهتر هر یک از آنها و استفاده‌ی بیشتر از انواع روش‌های یاددهی و یادگیری روش‌های زیر پیشنهاد می‌گردد:

1- کتاب‌های نظری (مثل آشنایی با صنایع دستی ایران (1)):

الف - روش تدریس مبتنی بر یاد یارها

یاددهی: تأکید بر اینکه دانش‌آموزان بر مقدار زیادی اطلاعات تسلط یابند و کنترل آگاهانه‌ای بر فرآیند یا جریان‌های یادگیریشان داشته باشند.

یادگیری: توجه به مواد یادگیری، ایجاد ارتباطات، بسط تصاویر حسی و تمرین فراخوانی یا یادآوری.

ب - روش تدریس سخنرانی:

یاددهی: توضیح و تشریح گام‌به‌گام مطالب، ارائه‌ی مثال و نشان دادن نمونه در ارتباط با مفاهیم، الگوسازی یا توصیف تکلیف یادگیری، پرهیز از حاشیه رفتن و تمرکز بر موضوع اصلی درس، توضیح مجدد نکات دشوار درس، پرسش.

یادگیری: گوش دادن فعال، یادداشت برداری، پاسخگویی به سئوالات.

پ - روش تدریس پرسش و پاسخ:

یاددهی: استفاده از ساده‌ترین کلمات، ارائه‌ی سئوالهای واضح و روشن، ارائه‌ی سئوالات معقول، ارائه سئوالهای مربوط و ارائه‌ی سئوالهایی که جواب برانگیزنده باشند.

یادگیری: تلاش برای مشارکت در گفتگوی سازنده، منظم و متمرکز بر موضوع درس، آگاهی به شیوه‌ی تفکر و احساس خود نسبت به موضوع درس، علاقه‌مندی و کنجکاوی، استفاده از روش حل مسئله برای اندیشیدن و یادگیری، عرضه‌ی دانش خود به صورت کلامی، توجه و ارزشیابی دیدگاههای دیگران، ژرف‌تر شدن سطح فکری.

ت - روش تدریس نمایشی:

یاددهی: نشان دادن طرز کاربرد و یا چگونگی ساختن یک شیء و پرسش از آنچه به نمایش گذاشته است.

یادگیری: مشاهده‌ی دقیق، یادداشت برداری، پاسخگویی به پرسش معلم.

ث - روش تدریس گردش علمی:

یاددهی: برنامه‌ریزی دقیق و زمان‌بندی برای گردش علمی، تعیین اهداف گردش علمی، تهیه‌ی پرسشهای مربوط به گردش علمی، فعال نمودن دانش‌آموزان در جمع‌آوری اطلاعات.

یادگیری: کنجکاوی و ارتباط برقرار نمودن بین محیط خارج و کلاس درس، ارتباط با محیط زندگی واقعی، مشارکت در تعیین اهداف گردش علمی با معلم، پاسخگویی به پرسشها، تهیه‌ی گزارش، مشارکت فعالانه در جمع‌آوری اطلاعات، تهیه‌ی عکس.

2- کتاب‌های عملی یا کارگاهی (مانند حجم‌سازی):

الف - روش تدریس آزمایشگاهی (اکتشافی):

یاددهی: رعایت مراحل آماده سازی، زنگ کار و جمع‌بندی، استفاده از مهارت‌های فرآیندی، نمایان ساختن خصیصه‌های رخدادها و مواد، تجزیه و تحلیل و ترکیب ارزشیابی و بازسازی رخدادها و مواد و روابط.

یادگیری: مشاهده، پیش‌بینی، استنباط، فرمول‌بندی (صورت‌بندی) و استفاده از الگوها، آزمایش، مقایسه، اندازه‌گیری، برقراری ارتباط، طبقه‌بندی یا مرتب‌سازی، تعیین و کنترل متغیرها، تفسیر داده‌ها، یافتن روش و به کارگیری آن، اکتشافی.

ب - روش تدریس واحد کار یا واحد طرح (پروژه‌ای)

یاددهی: انتخاب واحد کار، عرضه‌ی واحد کار به فرد یا گروه دانش‌آموزی و ترغیب آنان، هدایت، ارزشیابی.

یاددگیری: گسترش دامنه‌ی تجارب ذهنی و علمی، ملموس کردن و به عمل آوردن فکرها مثل یافتن راه حل مسئله و ساختن وسیله‌ای و ...، تجربه کردن و لذت بردن از مواد آموزشی، کسب دانش، مهارت و نگرش.

3- کتاب‌های نظری - عملی (مانند کارگاه صنایع دستی):

- روش تدریس این کتاب‌ها براساس تجربیات هنرآموزان و توانائی‌های دانش‌آموزان هر منطقه تلفیقی از روش‌های یاد شده برای کتاب‌های نظری و کتاب‌های عملی، انتخاب می‌شود.

برای مطالعه‌ی بیشتر و دست یافتن به مشروح روش‌های تدریس نامبرده شده به دو کتاب «راهنمای روش‌های نوین تدریس» نوشته دکتر محرم آقازاده و «مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس)» نوشته‌ی دکتر حسن شعبانی مراجعه شود.

تکالیف آموزشی

رشته صنایع دستی دربرگیرنده مجموعه‌ای از دروس نظری، عملی - نظری و کارگاهی است که بنا به موضوع و هدف برنامه‌ریزی لازم است تکالیف یادگیری و جبرانی ویژه‌ای داشته باشند همچنین برای استحکام یادگیری بازدید در برخی از آن‌ها ضروری است. بنابراین برای هر یک از دروس تخصصی رشته در این زمینه پیشنهادهاتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

ردیف	عنوان درس	تکالیف یادگیری و جبرانی	بازدید
1	آشنایی با صنایع دستی ایران	گزارش کلاسی - پژوهش از یک هنر دستی و بومی توسط هر یک از دانش - آموزان - تکمیل جدول پایانی کتاب برای چند اثر هنری صنایع دستی - مصاحبه با استادکار و ارائه آن در کلاس	موزه‌ها - کارگاه‌های استادکاران هنرهای سنتی - کارگاه‌های سازمان میراث فرهنگی
2	هندسه نقوش	مطالعه علمی در مورد روش‌های مختلف رسم یک نقش هندسی - استخراج نقش از بناها و کاشی‌کاری‌ها و روش رسم آن - تهیه مجموعه عکس نقوش هندسی و رسم آن‌ها.	موزه‌ها - بناهای تاریخی با معماری و کاشی‌کاری سنتی منطقه - کارگاه‌های استادکاران (در حال کار)
3	حجم‌سازی	تقلید از آثار پیشینیان (1 نمونه) - ارائه کار در ابعاد و اندازه‌های مختلف و به صورت گروهی - ارائه کار با مواد و مصالح مختلف (گچ، فلز، مقوا و ...) 1 نمونه - تهیه مجموعه عکس از کارهای دانش‌آموزان	موزه‌ها - نمایشگاه‌های حجم و مجسمه - سازی - بازدید از احجام و مجسمه‌های میداین شهری و پارک‌ها و تحلیل آن‌ها - کارگاه‌های استادکاران
4	کارگاه نگارگری	نسخه‌برداری از آثار پیشینیان (1نمونه ساده) - بررسی و مطالعه آثار مکاتب نگارگری در دوره‌های مختلف به شکل کار گروهی و ارائه آن به صورت جدول تطبیقی و مصور و نصب آن بر دیوار کارگاه	موزه‌ها - نمایشگاه‌های دو سالانه نگارگری - کارگاه‌های استادان نگارگری
5	کارگاه طراحی نقوش سنتی	بررسی نقوش سنتی در زمینه‌های مختلف هنرهای سنتی پژوهش و اجرای (1 نمونه) تطبیقی مانند کاشی، فرش، قلمزنی و ... - گردآوری تصاویر طرح‌های مشابه از گل، برگ و ... توسط دانش‌آموزان - نسخه‌برداری از آثار پیشینیان (1 نمونه)	موزه‌ها - کارگاه‌های استادکاران - نمایشگاه‌های طراحان سنتی (طراحان فرش و ...)
6	کارگاه صنایع دستی (چوب)	پژوهش و گردآوری نمونه چوب‌های مختلف و مناسب برای کار معرق و منبت و تهیه جدولی توضیحی و نصب آن بر دیوار کارگاه به صورت کار گروهی - تهیه مجموعه تصویری از نمونه‌های برتر آثار دانش‌آموزان - برگزاری نمایشگاه.	موزه‌ها - کارگاه‌های استادکاران - نمایشگاه‌های سازمان میراث فرهنگی - مساجد و امامزاده‌ها (منبرها، صندوق‌ها، درها و ...) - اماکن تاریخی و منازل قدیمی
7	کارگاه صنایع دستی (فلز)	تهیه تصاویر رنگی و پژوهشی از انواع قلمزنی توسط دانش‌آموزان و نصب آن بر دیوار کارگاه - تهیه مجموعه عکس از آثار دانش‌آموزان توسط ایشان - برگزاری نمایشگاه	موزه‌ها - کارگاه‌های استادکاران - اماکن تاریخی با درها یا کوبه‌ها و آرایه‌های فلزی
8	کارگاه صنایع دستی (سفالگری)	نسخه‌برداری از آثار پیشینیان (1 نمونه) ساخت نمونه‌های متفاوت در شکل - ها و اندازه‌های گوناگون توسط دانش‌آموزان - انجام حداقل دو نوع تزئین بر بدنه‌های ساخته شده توسط ایشان - برگزاری نمایشگاه دانش‌آموزی - تهیه مجموعه عکس و آثار هر فرد توسط خودش	موزه‌ها - کارگاه‌های استادکاران - نمایشگاه‌های دو سالانه سفالگری
9	کارگاه صنایع دستی (بافت)	مطالعه و ارائه گزارش تصویری - توضیحی از ویژگی‌های بافت (قالی یا گلیم) موجود در منطقه به صورت کارگروهی - بافت حداقل (1 نمونه) کوچک کامل گلیم و یک نمونه قالی توسط هر دانش‌آموز - برگزاری نمایشگاه دانش‌آموزی - تمرین بافت متقارن و نامتقارن.	موزه‌ها - نمایشگاه‌های فرش - کارگاه - های قالیبافی و گلیم‌بافی و بازار فرش موجود در منطقه - مراکز رنگرزی الیاف قالی - مراکز پرداخت و شستشوی قالی

برنامه هفتگی پیشنهادی رشته صنایع دستی

برنامه هفتگی پیشنهادی در سال دوم رشته صنایع دستی هنرستان

ساعت / روزهای هفته	8-9/30	9/45-11	11/20-12/45	13/15-14/30
شنبه	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	کارگاه طراحی نقوش سنتی (1)	سایر دروس
یکشنبه	سایر دروس	رسم فنی	رسم فنی	سایر دروس
دوشنبه	مبانی هنرهای تجسمی	مبانی هنرهای تجسمی	مبانی هنرهای تجسمی	تاریخ هنر ایران
سه شنبه	سایر دروس	آشنایی با صنایع دستی ایران	آشنایی با صنایع دستی ایران	سایر دروس
چهارشنبه	طراحی (1)	طراحی (1)	طراحی (1)	سایر دروس
پنجشنبه	سایر دروس	سایر دروس	سایر دروس	

برنامه هفتگی پیشنهادی در سال سوم رشته صنایع دستی

ساعت / روزهای هفته	8-9/30	9/45-11	11/20-12/45	13/15-14/30
شنبه	کارگاه نگارگری	کارگاه نگارگری	کارگاه نگارگری	سایر دروس
یکشنبه	سایر دروس	سایر دروس	خوشنویسی	
دوشنبه	کارگاه صنایع دستی	کارگاه صنایع دستی	کارگاه صنایع دستی	تاریخ هنر جهان
سه شنبه	هندسه نقوش	هندسه نقوش	سایر دروس	سایر دروس
چهارشنبه	حجم سازی	حجم سازی	سایر دروس	
پنجشنبه	عکاسی (1)	عکاسی (1)		

زنجیره دروس (ترتیب، پیوستگی، اثربخشی)

هنگام اجرای برنامه درسی به خصوص در جدول هفتگی هنرستان به دلایل ویژگی‌های خاص برخی دروس، همزمانی آن‌ها بر کیفیت فراگیری و آموزشی اثر می‌گذارد. این اثرات گاهی در جهت بالا بردن کیفیت و گاهی برخلاف آن می‌باشد. در این رابطه می‌توان موارد مهم زیر را بیان کرد:

1- ترتیب: الف - رعایت ارائه دروس پیش‌نیاز متناسب با برنامه‌ریزی آموزشی (مانند طراحی نقوش سنتی و طراحی 1 که پیش‌نیاز کارگاه‌ها هستند)

2- پیوستگی: الف - ساعت: هر درس کارگاهی در یک روز و در ساعات پیوسته ارائه شود.
ب - محتوا: هنرآموزان برای حفظ پیوستگی محتوای آموزشی هنرجویان را هدایت کنند به گونه‌ای که بتوانند با آموزش‌هایی که در درس‌های طراحی نقوش سنتی، هندسه نقوش و طراحی (1) دیده‌اند طرح‌هایی برای کارگاه‌های صنایع دستی (بافت، فلز، سفالگری و چوب) آماده کنند.

3- اثربخشی: الف - نیروی تخصصی:
- برای دروس کارگاهی مختلف از چند هنرآموز استفاده شود (یک نفر نباشد).
- تأکید می‌شود هنرآموزان تخصصی که دروس کارگاهی و متکی بر ابزار همچون هندسه نقوش و علم مناظر و مرایا را آموزش می‌دهند، دروس دیگری که تکیه بر حرکت دست آزاد دارد همچون طراحی نقوش سنتی، طراحی (1) و نگارگری را تدریس نکنند.
ب - هماهنگی تخصصی: - هنرآموزان تخصصی رشته در دروس مختلف برای اجرای برنامه‌های درسی در هنرستان جلسات مشترک برای هماهنگی داشته باشند تا:

- * ارتباط محتوایی بین دروس رشته را حفظ نموده و انتقال دهند.
- * تهیه گزارش از بازدید و تحقیق کلاس بین دروس رشته یکسان‌سازی شود.
- * ضعف و قوت دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف آشکار شده و به شکل مناسبی هدایت شود.

توصیه‌هایی برای هنرآموزان

پیش از این تکالیف آموزشی مربوط به هر عنوان درس اشاره شد اما در برخی از این تکالیف نکات اجرایی خاصی لازم است مورد توجه قرار گیرد که در زیر به آنها می‌پردازیم:

1- درس آشنایی با صنایع دستی ایران:

- هنرآموز گرامی جدول زمان‌بندی تحویل مرحله به مرحله‌ی تحقیق، گزارش و مصاحبه را در ابتدای سال تشریح نماید.
- هنرآموز گرامی چگونگی ارائه‌ی تحقیق، گزارش و مصاحبه را در ابتدای سال مشخص نماید.
- هنرآموز گرامی هنرجویان را برای انجام تحقیق و تهیه‌ی گزارش یا فیلم به صورت گروهی نیز راهنمایی کند.
- عنوان تحقیق‌ها و جداول مربوط به کتاب (برای هر هنرجو یک عنوان) متفاوت باشد.
- حداقل 2 بازدید از موزه یا کارگاه‌های صنایع دستی در طول سال انجام شود.
- هنگام تدریس از نمایش فیلم و اسلاید استفاده شود.

2- درس هندسه نقوش:

- هنرآموز گرامی چگونگی تغییر نقوش هندسی و ایجاد نقش جدید را آموزش دهد.
- هنرآموز گرامی پس از آموزش هر گره، ترسیم صحیح آن را در اندازه‌های مختلف از هنرجویان بخواهد.
- رنگ‌آمیزی گره‌ها جزء برنامه‌ی درسی نیست به هنرجویان تأکید شود که از رنگ‌آمیزی کارها پرهیز کنند.
- هنرآموز گرامی برای طراحی سئوالهای مباحث نظری، سطوح مختلف حیطة‌ی شناختی را در نظر بگیرد.
- برای ایجاد تنوع با راهنمایی هنرآموز گرامی، هنرجویان می‌توانند گسترش شبکه‌ها و گره‌ها را بر روی کاغذ یا مقوای رنگی و با روان نویس رنگی ولی به صورت کاملاً دقیق انجام دهند.
- چنانچه وقت اضافی باقی مانده باشد هنرآموزان می‌توانند از هنرجویان بخواهند به دلخواه دو گره یا یک گره و یک شبکه را به صورت تلفیقی در یک سطح گسترش دهند.

3- درس حجم‌سازی:

- هنرآموز گرامی هنرجویان را به گونه‌ای هدایت کند که طرح‌های احجام آنها متناسب با آثار صنایع دستی باشد.
- هنرآموز گرامی در ارزشیابی پروژه‌های نهایی هنرجویان ابعاد و اندازه‌ی یکسانی را در نظر بگیرد.
- هنرآموز گرامی هنرجویان را به گونه‌ای هدایت نماید که پروژه نهایی ترکیبی از چند روش حجم‌سازی آموخته شده باشد.

4- درس کارگاه نگارگری:

- هنرآموز گرامی تمرین‌های مستمر برای روانی حرکت دست در طراحی‌های نگارگری به هنرجویان ارائه نماید.
- کارگاه نگارگری در برنامه‌ی هفتگی پیش از کارگاه‌هایی که نیاز به فعالیت بدنی سنگینی دارند، قرار گیرد.
- هنرآموز گرامی در هر مرحله از آموزش اجزاء نگارگری، یک تمرین ترکیب‌بندی به هنرجویان بدهد و سپس آن را به همراه دیگر تمرین‌ها در کار پوشه‌ی آنها قرار دهد.

5- درس کارگاه طراحی نقوش سنتی:

- هنرآموز گرامی، هنرجو را به گونه‌ای هدایت نماید که از انواع نقوش ختایی و اسلیمی در کارهای خود استفاده کند.
- هنرآموز گرامی، هنرجویان را به گونه‌ای هدایت کند که پروژه‌ی نهایی آنان متناسب با یکی از کارگاههای تخصصی صنایع دستی (فلز، چوب، بافت، نگارگری و یا سفال) باشد.
- هنرآموز گرامی، هنرجویان را برای نمونه برداری از نقوش سنتی موجود در کاشیها، فرشها و ... محیط اطراف خود و کتابها تشویق نماید.

6- درس کارگاه صنایع دستی (چوب)

- طرح انتخابی هنرجویان با راهنمایی هنرآموز گرامی به گونه‌ای باشد که تا پایان هر نیمسال کار معرق و منبت به پایان برسد.
- از انتخاب طرح‌های تصویری و نقاشی طبیعت‌گرا برای کارها به شدت پرهیز شود.
- بر روی انتخاب طرح‌های سنتی (نقوش سنتی گردان و هندسی) و طرح‌هایی که توسط خود هنرجویان تهیه می‌شود برای کارهای اجرایی تأکید شود.

7- درس کارگاه صنایع دستی (فلز):

- هنرآموز گرامی نظارت داشته باشد که طرح‌های انتخاب شده حتماً سنتی و ایران باشند.
- هنرآموز گرامی می‌تواند با هدایت هنرجویان یک پروژه‌ی بزرگ را به صورت گروهی انجام دهند.

8- درس کارگاه صنایع دستی (سفالگری):

- هنرآموز گرامی اندازه‌ی مناسب اشیاء را برای هنرجویان مشخص نماید.
- هنرآموز گرامی پس از پایان ساخت شیء اولیه توسط هنرجو برای بررسی و چگونگی ساخت حتماً با سیم برش عمودی به شیء داده و ضخامت را همراه با هنرجو ملاحظه نماید.
- هنرآموز گرامی پس از آموزش تهیه‌ی چانه، از هنرجویان بخواهد تا پس از ورز دادن و تهیه‌ی اولین چانه حتماً آنرا با سیم برش داده تا از نبودن حباب در داخل آن اطمینان پیدا کنند.

9- درس کارگاه صنایع دستی (بافت):

- هنرآموز گرامی در طول سال تحصیلی هنرجویان را برای بازدید از کارگاه‌های بافت قالی و گلیم ترغیب نماید.
- هنرآموز گرامی هنرجویان را به بازدید از موزه، نمایشگاه و کارگاه‌های بافت قالی و گلیم ببرد.

- نکته (1): هنرآموز گرامی برای همه‌ی دروسی که نمره‌ی مستمر دارند، با هم‌فکری هنرجویان چند شاخص برای ارزشیابی مستمر انتخاب نماید. (با توجه به امکانات و توانایی هنرجویان)
- نکته (2): هنرآموز گرامی با هم‌فکری هنرجویان برای شاخص‌های انتخاب شده نمره یا ضریب انتخاب نماید.
- نکته (3): هنرآموز گرامی برای طراحی سئوالهای مباحث نظری، سطوح مختلف شناختی را در نظر بگیرد.

کارآموزی

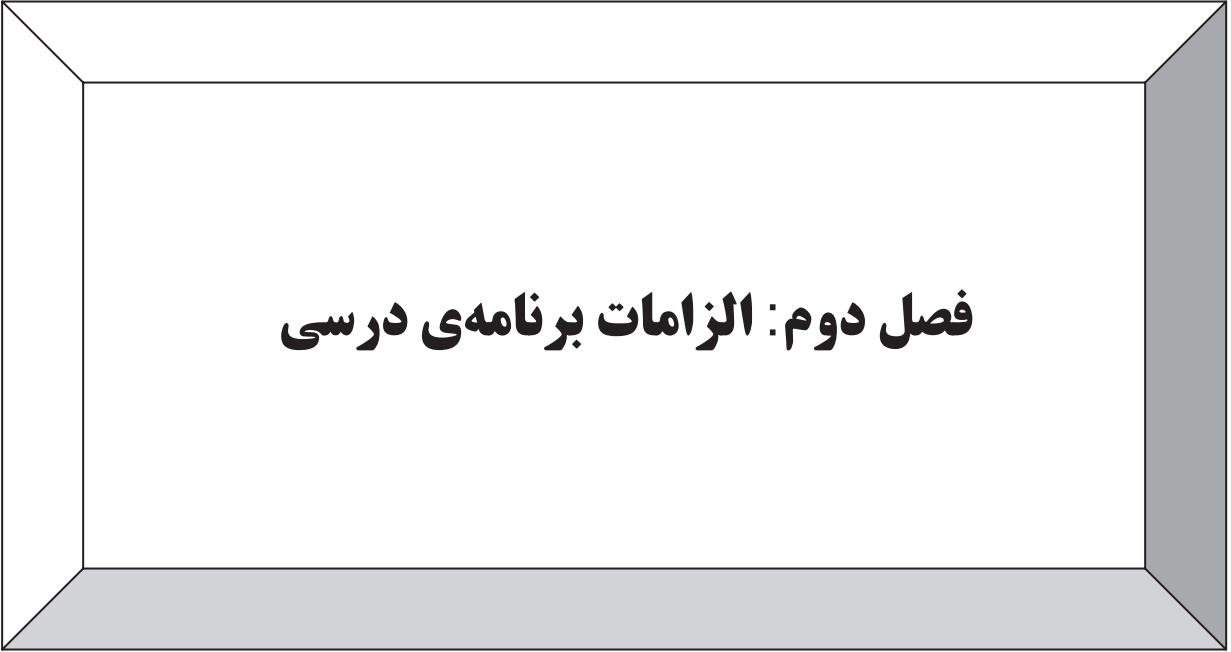
کارآموزی از جمله درس‌هایی است که در انتهای‌ترین نقطه‌ی همگرایی برنامه درسی قرار گرفته است و یک درس جمع‌کننده می‌باشد. این درس تبلور حوزه‌ی دانش، مهارت و نگرش سایر دروس است. بنابراین دارای محتوای شناور بوده و با تکیه بر فرصت‌های محیطی شکل می‌گیرد. فراوانی فضاهای کارآموزی و مهارت‌های دانشی، نگرشی و عملی متفاوت در آن باعث شده که این درس محتوایی شناور داشته باشد.

علاوه بر درهم تنیدگی دانش‌ها و مهارت‌ها برخی از مهارت‌های دنیای کسب و کار نیز در کارآموزی پیش‌بینی شده است. بنابراین شیوه‌های اجرایی کارآموزی به ترتیب اولویت در محیط خارج از مدرسه و کارگاه‌ها و در مراکز واقعی و تخصصی کار است. (با در نظر گرفتن فرصت‌های کاری متفاوت برای هر دو جنس پسر و دختر) در صورتی که به هر دلیلی امکان اجرای دوره‌ی کارآموزی در فضای بیرون نباشد، هنرجویان می‌توانند با گرفتن سفارش کار و بستن قرارداد با افراد یا کارگاه‌های خارج از هنرستان، کار را در داخل هنرستان انجام دهند.

نکات مورد توجه:

1- معاون فنی هنرستان از ابتدای سال سوم در پی فراهم نمودن زمینه و یافتن مکان‌های مناسب برای کارآموزی هنرجویان باشد.

2- هنرجویان به تنهایی یا به صورت گروهی حتماً یک کار کامل را از ابتدا تا انتها انجام دهند.

فصل دوم: الزامات برنامه‌ی درسی

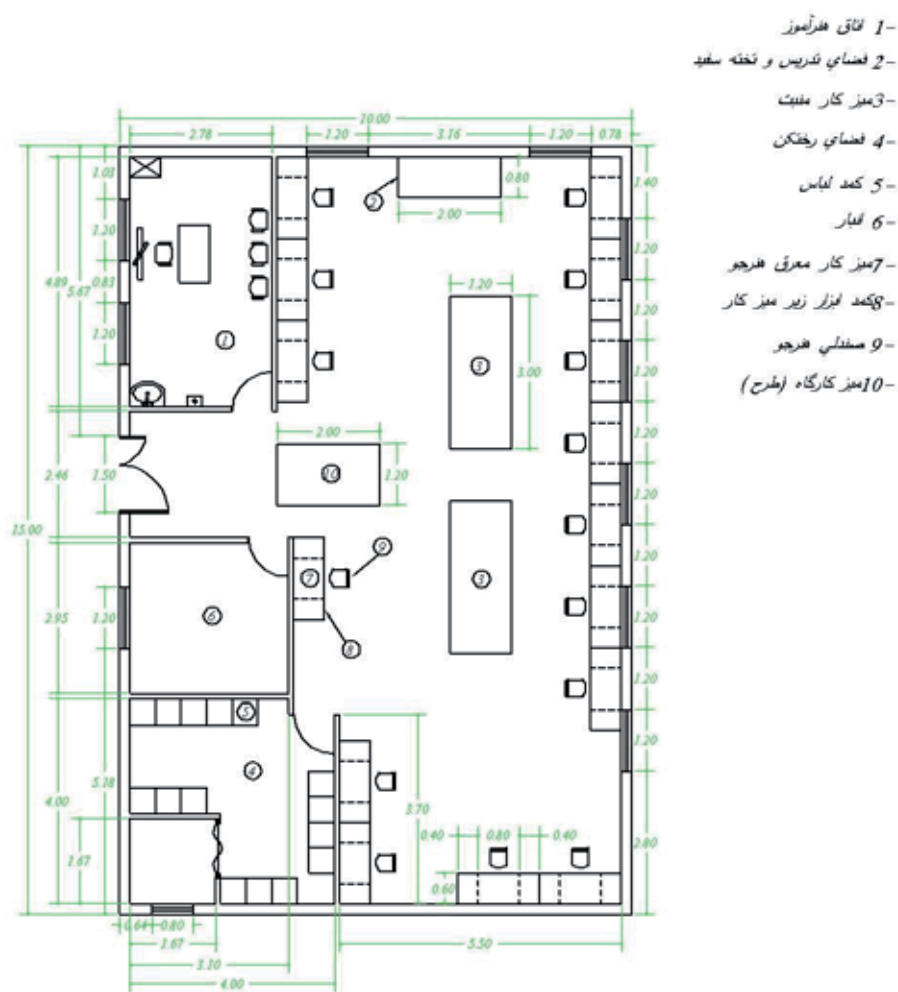
استاندارد هنرآموز (اولویت‌های تخصصی)

در آموزش رشته صنایع دستی تناسب نیروی انسانی براساس کتاب‌های تخصصی و کارگاهی شامل تحصیل کردگان دانشگاهی رشته مرتبط و استادکاران حرفه‌ای آن می‌باشد که به شرح جدول زیر ارائه می‌شود:

ردیف	نام درس	اولویت‌های نیروهای تخصصی
1	آشنایی با صنایع دستی ایران	کارشناس صنایع دستی - کارشناس ارشد صنایع دستی - کارشناس ارشد پژوهش هنر با لیسانس صنایع دستی
2	هندسه نقوش	کارشناس صنایع دستی - کارشناس ارشد صنایع دستی - کارشناس ارشد پژوهش هنر با لیسانس صنایع دستی - کارشناس فرش
3	حجم‌سازی	کارشناس صنایع دستی - کارشناس مجسمه‌سازی - کارشناس طراحی صنعتی - کارشناس نقاشی
4	کارگاه نگارگری	کارشناس ارشد صنایع دستی با گرایش نگارگری - کارشناس صنایع دستی با گرایش نگارگری - کارشناس صنایع دستی - استاد نگارگر با داشتن حداقل مدرک درجه 2 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
5	کارگاه طراحی نقوش سنتی	کارشناس صنایع دستی - کارشناس صنایع دستی با گرایش فرش، نگارگری و چوب - کارشناس فرش - استاد طراح سنتی با داشتن حداقل مدرک درجه 2 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
6	کارگاه صنایع دستی (چوب)	کارشناس ارشد صنایع دستی با گرایش طراحی و تولید - کارشناس صنایع دستی با گرایش چوب - کارشناس صنایع دستی - استاد معرق و منبت با داشتن مدرک درجه 1 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
7	کارگاه صنایع دستی (فلز)	کارشناس ارشد صنایع دستی با گرایش طراحی و تولید - کارشناس صنایع دستی - استاد قلمزن با داشتن حداقل مدرک درجه 2 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
8	کارگاه صنایع دستی (سفالگری)	کارشناس صنایع دستی با گرایش سفال - کارشناس صنایع دستی - استاد سفالگر با داشتن حداقل مدرک درجه 2 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
9	کارگاه صنایع دستی (بافت)	کارشناس فرش - کارشناس صنایع دستی با گرایش فرش - کارشناس صنایع دستی - استاد بافنده قالی و گلیم با داشتن حداقل مدرک درجه 2 هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

استاندارد فضای آموزشی

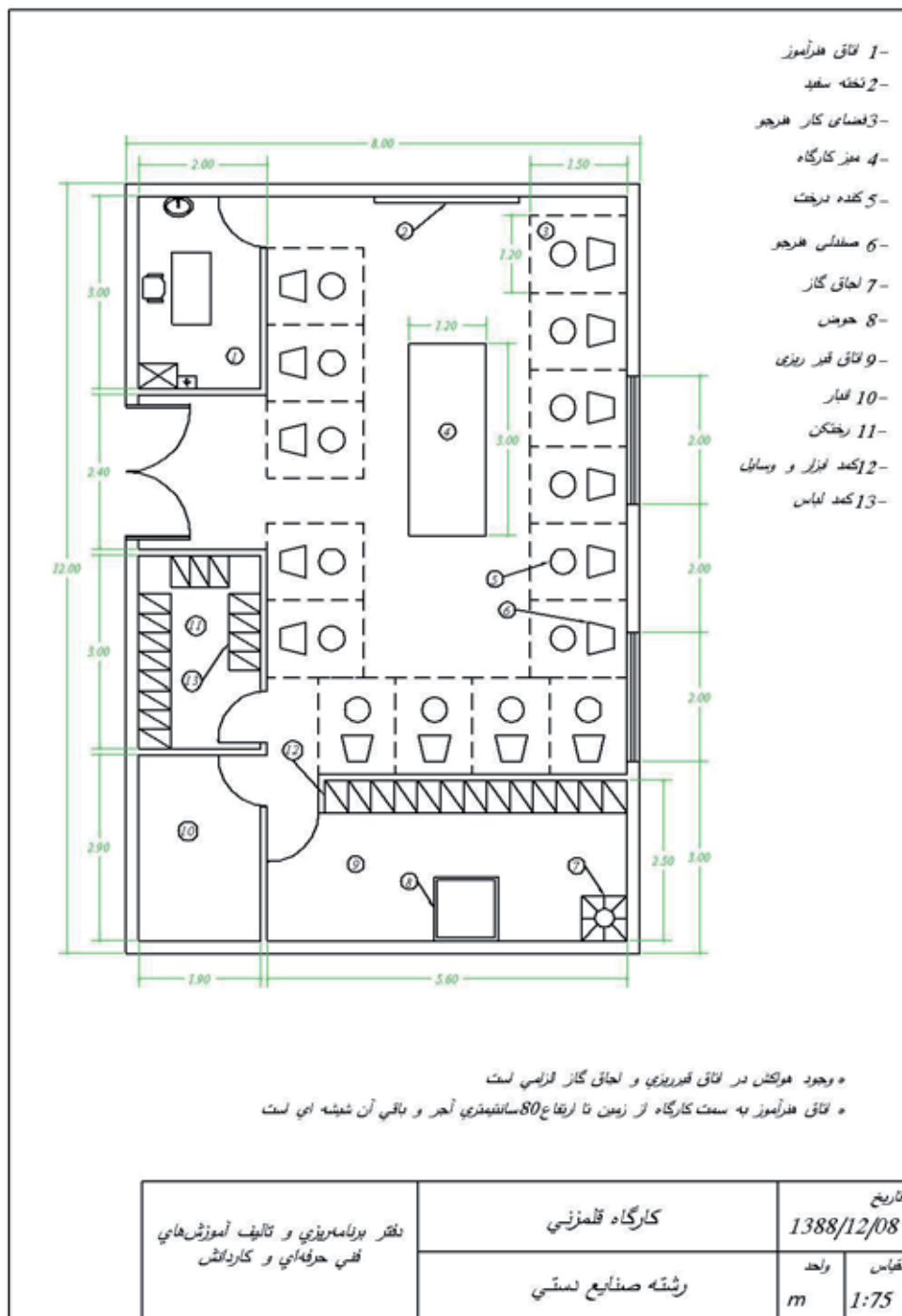

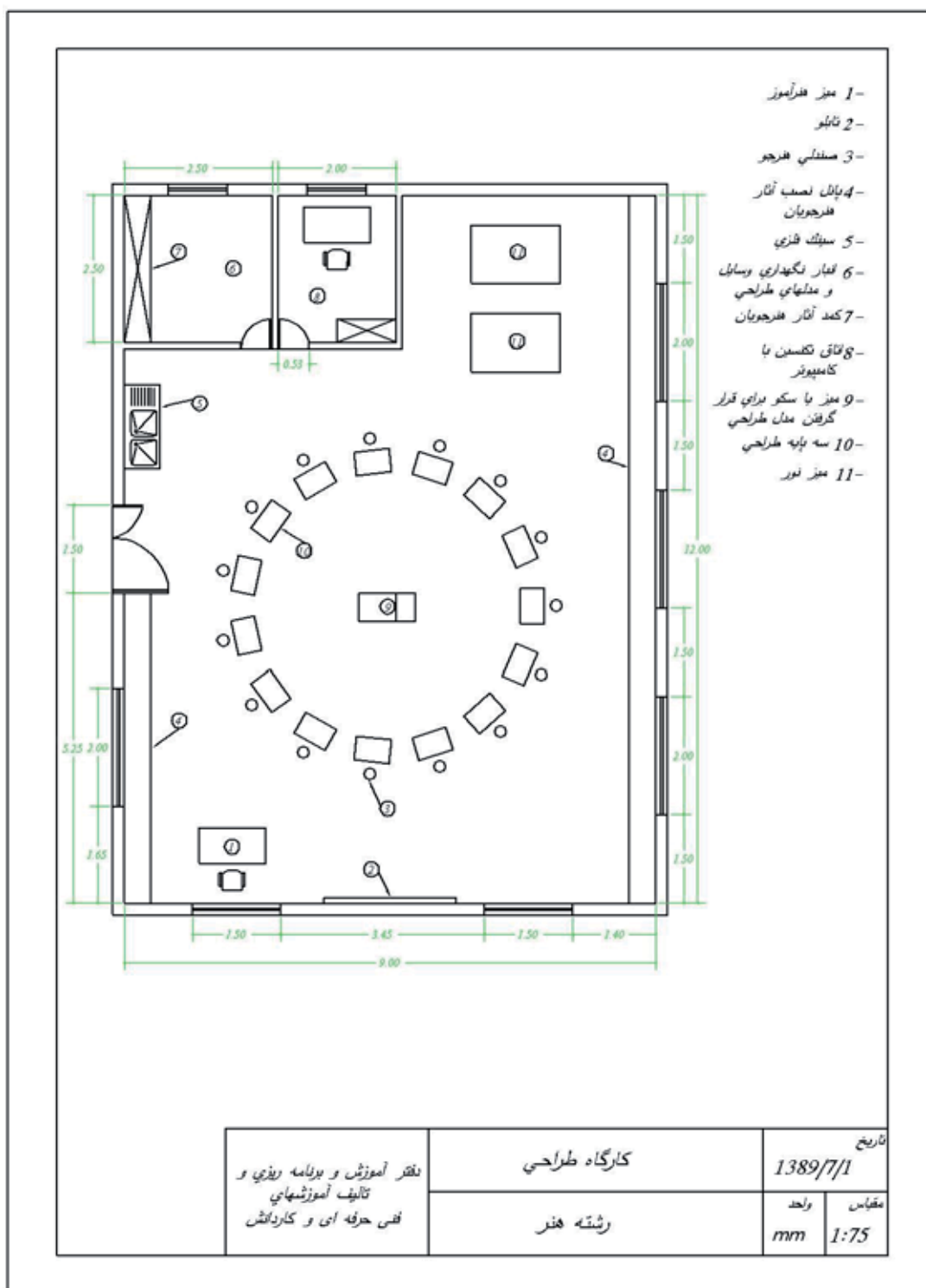
- 1- اتاق فرآموز
- 2- فضاي تدریس و تخته سفید
- 3- میز کار منبیت
- 4- فضاي رختکن
- 5- کمد لباس
- 6- لیبار
- 7- میز کار معرق فرجو
- 8- کمد ابزار زیر میز کار
- 9- صندلي فرجو
- 10- میز کارگاه (طرح)

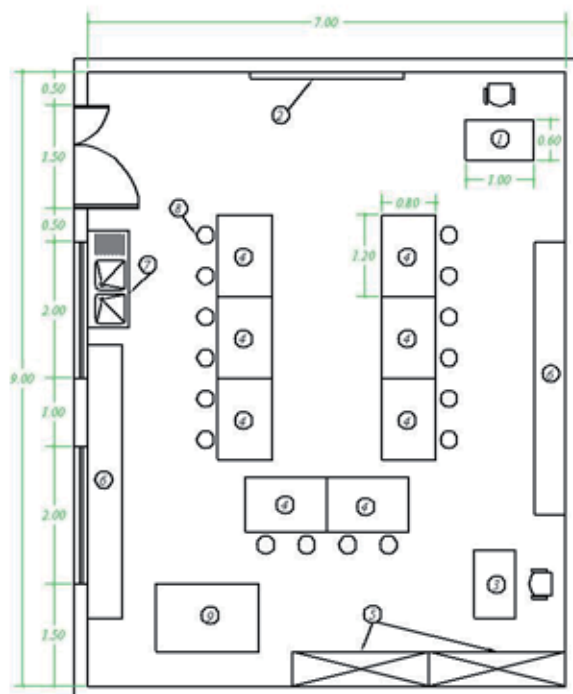
* وجود هوکشن در کارگاه فلزی است

* اتاق فرآموز به سمت کارگاه از زمین تا ارتفاع 80 سانتیمتری آجر و باقی آن شیشه ای است

دفتر برنامه ریزی و تألیف آموزش های فنی حرفه ای و کار دانش	کارگاه چوب (منبیت و معرق)		تاریخ 1388/11/23	
	رشته صنایع لمبئی		مقیاس 1:100	واحد m

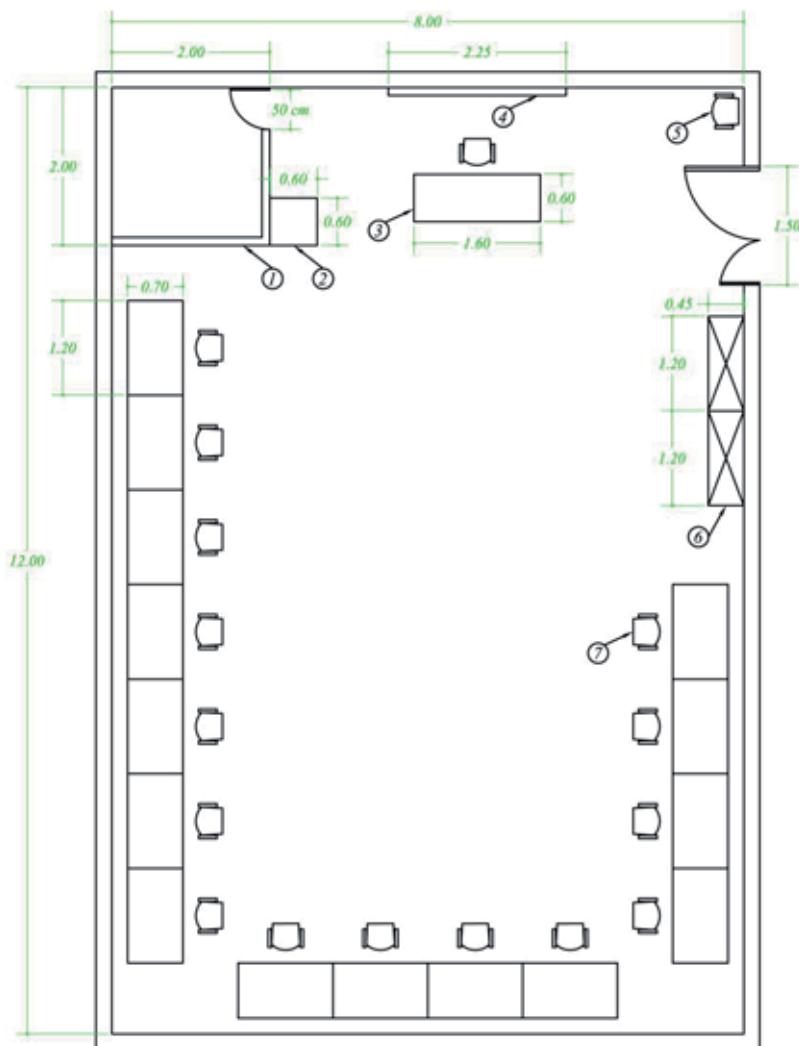

- 1- میز هفترآموز
- 2- تابلو
- 3- میز کامپیوتر و اجزای آن
- 4- میز هرجو
- 5- کمد
- 6- پاتل مخصوص نصب آثار هرجویان
- 7- سنسوری
- 8- صندلی پشت در بلند یا چهارپایه
- 9- میز نور

این کارگاه برای درسهای مبنایی تصویرسازی پایه و اصول صفحه آرایی کارگاه گرافیک و کارگاه خط در گرافیک نیز استفاده میشود

دفتر آموزش و برنامه ریزی و تألیف آموزشهای فنی حرفه ای و کاردانش	کارگاه مبنایی هنرهای تجسمی	تاریخ 1389/7/10	
	رشته هنر	مقیاس 1:75	واحد mm

* اجرای دروس کارگاهی هندسه نقوش (1)، کارگاه نگارگری و کارگاه طراحی نقوش سنتی (1) نیز در این کارگاه انجام می شود.

- 1- اتاق سرور و تجهیزات سوییچ
- 2- چاپگر
- 3- میز هنرآموز
- 4- تابلو
- 5- صندلی استادکار
- 6- کمد و قفسه کتابخانه
- 7- میز و صندلی هنرجو

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش	کارگاه عکاسی (1)	تاریخ: 1388/12/08	
	رشته گرافیک	واحد mm	مقیاس 1:75

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه طراحی نقوش سنتی ایران (1)		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 میز طراحی کشودار قابل تنظیم	1 کاغذ پوستی آلمانی	
2 صندلی راحتی گردن پشت دار	2 کاغذ طراحی سایز A_2 , A_3	
3 میز نور بزرگ $120\text{cm}^2 \times 100$	3 مداد MB	
4 میز نور کوچک $60\text{cm}^2 \times 40$	4 مداد از خانواده B	
5 چراغ مطالعه (قابل اتصال به میز طراحی)	5 مداد اتود ضخیم	
6 تابلو گچی لولادار (تاشو) $400\text{cm}^2 \times 150$	6 مغزی اتود ضخیم	
7 تابلو مغناطیسی $100\text{cm}^2 \times 120$	7 تیغ کاتر	
8 جعبه پرگار	8 کاغذ کالک	
9 کمد بایگانی	9 مقوا ماکت ایرانی	
10 قفسه نگهداری نقشه	10 مقوا اشتنباخ	
11 گونیای متوسط 45 و 60 درجه	11 مقوا فابریانو گرم پایین سفید	
12 خط کش فلزی در اندازه های مختلف 50-150-100 cm	12 آلبوم قطع A_3 papco	
13 ویدئو پروژکشن		
14 پانل نمایش کارهای عملی		
15 کاتر		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: طراحی (1)		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 اسکب	1 کاغذ طراحی A_1, A_2, A_3	
2 فیبر - تخته شاسی به ابعاد 30×40 cm	2 مداد طراحی (انواع B)	
3 گیره کاغذ بزرگ	3 زغال طراحی	
4 انواع مجسمه انسان و حیوان (گچی سفید)	4 انواع گچ طراحی	
5 انواع احجام هندسی (چوبی سفید)	5 مداد HB	
6 اسکلت ساختمان	6 مداد اتود ضخیم	
7 پرندگان خشک شده (کلاغ و کبوتر)	7 مغزی اتود ضخیم	
8 حیوانات خشک شده (روباه و سگ)	8 انواع قلم مو سرگرد از شماره 1 تا 10	
9 پارچه (گونی - کتان - مخمل - ابریشم - ساتن)	9 مرکب طراحی	
10 ظروف سفالی بدون لعاب (کوزه و کاسه و ...)	10 پالت تخم مرغی	
11 ظروف سفالی لعاب دار (کوزه و کاسه و ...)	11 قلم فلزی	
12 کمد وسایل	12 مقوا اشتنباخ	
13 فایل نگهداری طراحی	13 مقوا فابریانو گرم پایین و گرم بالا	
14 میز (چهارپایه) برای چیدن طبیعت بی جان به ابعاد 80×120 cm ²	14 کاغذهای رنگی	
15 خط کش 100 cm	15 کیف آرشيو قطع A_2	
16 آدمک چوبی	16 مقواهای رنگی	
17 چراغ مطالعه پایه دار		
18 ویدئو پروژکشن		
19 پانل نمایش کارهای عملی		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه صنایع دستی سفالگری		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 چرخ سفالگری برقی	1 سمباده نرم	
2 صفحه گردان پایه کوتاه	2 نایلون	
3 قالب های سرامیکی	3 اسفنج	
4 کوره الکتریکی بزرگ (مجهز به ترموکوپل)	4 قلم مو شماره 1 و 2 گرد و تخت	
5 وسایل کمکی پخت	5 گل سفالگری لویی دار	
6 میز کارگاه با روکش سنگ در ابعاد 2×5 متر	6 کتیرا	
7 قفسه نگهداری آثار سفالی	7 لعاب شفاف	
8 کمد تمام شیشه ای طبقه بندی شده	8 لعاب اپک	
9 ویدئو پروژکشن	9 جعبه کمک های اولیه	
10 ابزار فرم دهی سفال (ابزار کاهنده – ابزار افزایشنده)		
11 سوهان (سری کامل: تخت ، نیم گرد ، گرد و سه پهلوی)		
12 چهارپایه چوبی		
13 خمیرگیر		
14 الک مش 40		
15 مخلوط کن (میکسر) 50 لیتری		
16 سطل در دار (پلاستیکی 20 لیتری)		
17 کاسه پلاستیکی		
18 کاردک		
19 لیسه		
20 تخته گچی به ابعاد 40 × 50 cm		
21 وردنه چوبی		
22 کمپرسور 50 لیتری		
23 صندلی گردان		
24 ابزارهای تراش دهنده		
25 ابزارهای شکل دهنده		
26 انواع مفتول های سیمی		
27 خشک کن (سفال)		
28 چنگک پخت ظروف تخت		
29 انواع وسایل کمکی در پخت (درون کوره)		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: حجم سازی			
تجهیزات		مواد مصرفی	
1	میز کار فلزی با روکش سنگ مرمر در ابعاد 300×120cm ارتفاع 90 cm	1	قلم مو 1 و 2 اینچی گرد و تخت
2	چهار پایه گردان	2	گل لویی دار
3	کمد وسایل	3	گچ مجسمه سازی
4	ابزار حجم سازی با گل و گچ (ابزار کاهنده ، افزاینده ، شکل دهنده ، برش دهنده)	4	ماسک (مخصوص دهان و بینی)
5	ظروف پلاستیکی (پارچ ، سطل ، کاسه و قیف)	5	دستکش پلاستیکی
6	چکش فلزی 400 گرمی	6	سمباده پارچه ای 80 – 40 – 120
7	چکش پلاستیکی یا چوبی	7	نایلون با عرض 50 cm
8	مخلوط کن (میکسر) 50 لیتری	8	روغن برای چرب کردن قالب
9	صفحه گردان (پایه کوتاه 25 cm)(پایه بلند 35 cm)	9	کاغذ
10	ترازو 20 کیلویی	10	نخ با مقاومت بالا
11	بشر 1 لیتری		
12	الک مش 40 – قطر 35 cm		
13	انبردست		
14	وردنه ساده 40 cm		
15	خط کش فلزی 30 cm		
16	گونیا فلزی 30 و 45 درجه		
17	قالب چوبی به ابعاد 20 × 20 cm با ضخامت 2 cm		
18	مفتول فلزی		
19	کاردک		
20	سوهان گرد و تخت (نرم)		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: مبانی هنرهای تجسمی		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 میز کار به ابعاد 120×80 cm با روکش شاخی	1 مداد HB	
2 چهارپایه گردان بدون دسته	2 پاک کن	
3 میز نور بزرگ 100×120 cm ²	3 ماژیک سرگرد سیاه Snow man	
4 میز نور کوچک 40×60 cm ²	4 کاغذ A ₄ , A ₃	
5 ویدئو پروژکشن	5 چسب کاغذی	
6 فیبر با گیره کاغذ به ابعاد 60×80 cm ²	6 انواع قلم مو سرگرد (1 تا 10)	
7 پیستوله منحنی 20 و 60 سانتی	7 انواع قلم مو سرگرد (صفر - دو صفر)	
8 پیستوله ماری	8 رنگ گواش Pentel	
9 انواع شابلون دایره ، بیضی ، مربع ، مثلث و شش ضلعی (فابریکاستل)	9 چسب مایع	
10 خط کش فلزی 30 و 60 و 100 سانتی	10 چسب کالک	
11 گونیای متوسط 30 و 45 درجه	11 چسب شیشه ای	
12 جعبه پرگار	12 پالت تخم مرغی	
13 جعبه راپید از شماره 2 تا 8	13 مقوا فابریانو گرم پایین	
14 کاتر قلمی متوسط با تیغ	14 مقوا فابریانو گرم بالا	
15 قیچی متوسط	15 مقوا اشتنباخ	
16 پایه چسب متوسط	16 کیف آرشیو A ₂	
17 خط کش پلاستیکی 30 و 50 سانتی	17 آلبوم قطع Papco A ₃	
18 قفسه نگهداری وسایل		
19 فایل نگهداری طرح ها		
20 قیچی کاغذ		
21 پانل نمایش کارهای عملی		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه صنایع دستی فلز	
تجهیزات	مواد مصرفی
1 کنده چوب چنار با قطر 15 تا 20 و ارتفاع 70 تا 80 cm	1 ورقه مس به ضخامت 1 میلی متر با قطر 30 cm
2 قلم قلم زنی آج دار (انواع مختلف قطر 1 سانت و ارتفاع 20 سانت)	2 ظرف مس ضخامت 1 میلی متر با ارتفاع 15 cm
3 قلم قلم زنی ساده (انواع مختلف قطر 1 سانت و ارتفاع 20 سانت)	3 قیر سخت شماره 90
4 چکش قلم زنی	4 گچ بنایی
5 چکش چوبی	5 خاکستر
6 چکش پلاستیکی	6 مداد HB
7 سیلندر گاز 11 کیلویی (گاز شهری)	7 روغن
8 مشعل	8 پودر ذغال
9 پاتیل (تابه) مخصوص قیر	9 سنگ نفت
10 زیر پاتیل (زیرتابه)	10 کاغذ پوستی
11 پرگار فلزی	11 دوده
12 کاسه متوسط	12 روغن جلا
13 تسمه چرمی	13 اسید سولفوریک (جوهر گوگرد)
14 تسمه فلزی	14 خمیر جلا
15 میز کار به ابعاد 2×2 متر	15 نفت
16 چراغ مطالعه	16 پارچه برای تمیز کردن
17 چهارپایه	17 مقوا برای دیواره سازی دور تا دور فلز
18 انبر فلزی (دسته بلند)	18 چسب کاغذی
19 گیره با فک 10 سانتی متر	19 کاغذ کپی (کاربن آبی و سیاه)
20 الک دستی مش 35	20 ورقه های مسی به قطر 1 میلی متر در ابعاد مختلف
21 میز ابزار سازی به ابعاد 70×150×90 cm	
22 میز کار 100×150×90 cm	
23 قفسه نگهداری آثار	
24 سوهان فلزی (ریز و درشت)	
25 قیچی آهن بری	
26 برس سیمی (مسی و برنجی)	
27 سمباده نمدی	
28 لگن فلزی (متوسط) برای آب	
29 میله چوبی به ابعاد 100 cm و قطر 5 cm (برای هم زدن قیر)	
30 قیچی کاغذ بری	
31 ویدئو پروژکشن	

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه نگارگری		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 میز کار با رویه چوبی به ابعاد 100×120 cm و ارتفاع 90	1 کاغذ A ₄ , A ₃	
2 صندلی گردان پشت دار	2 مقوا ماکت هلندی	
3 چراغ مطالعه قابل نصب روی میز کار	3 مقوا ماکت ایرانی	
4 ذره بین	4 قلم مو سرگرد وینزور (شماره 1 تا 10)	
5 میز نور بزرگ 100×120 cm	5 قلم مو سرگرد وینزور (صفر، 2 صفر، 3 صفر و 4 صفر)	
6 میز نور کوچک 40×60 cm	6 مداد HB و H	
7 ویدئو پروژکشن	7 مداد اتود	
8 فایل بایگانی طرح ها	8 نوک مداد اتود HB و H	
9 ترلینگ	9 رنگ گواش Pentel	
10 تراش رومیزی	10 آبرنگ قرصی Winsor	
11 تخته شستی با گیره به ابعاد 30×40 cm	11 چسب کاغذی	
12 خط کش فلزی 100 و 50 cm	12 چسب کالک	
13 گونیا 45 و 60 درجه (فابریکاستل)	13 کاغذ پوستی آلمانی	
14 خط کش پلاستیکی 50 سانتی	14 مقوا اشتنباخ	
15 پانل نمایش کارهای عملی	15 مقوا فابریانو گرم پایین سفید	
	16 پالت تخم مرغی	
	17 ورقه طلا	
	18 چسب ورقه طلا	
	19 جوهر رایید رنگی (سفید، سیاه، زرد، قرمز و آبی)	
	20 رنگ های آکرولیک	
	21 قلم موی خط کشی (با موی بلند)	
	22 آلبوم Papco A ₃	
	23 کیف آرشیو A ₂	

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: هندسه نقوش (1)		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 میز نقشه کشی به ابعاد $100 \times 70 \text{ cm}^2$	1 مداد اتود	
2 صندلی گردان پشت دار	2 مغز مداد اتود با نوک H و HB	
3 میز نور بزرگ $100 \times 120 \text{ cm}$	3 کاغذ میلی متری	
4 میز نور کوچک $40 \times 60 \text{ cm}$	4 کاغذ شطرنجی	
5 چراغ مطالعه (قابل نصب روی میز)	5 کاغذ A_4, A_3	
6 کمد بایگانی	6 کاغذ پوستی آلمانی	
7 جعبه پرگار	7 کاغذ کالک A_4, A_3	
8 جعبه رایید از شماره 2 تا 8	8 مداد H و HB	
9 خط کش 100 سانتی	9 پاک کن	
10 گونیای متوسط 45 و 60 درجه	10 تراش	
11 نقاله	11 تیغ کاتر	
12 پانل نمایش کارهای عملی	12 چسب مایع	
13 خط کش فلزی 50 و 100 سانتی	13 چسب کالک - شیشه ای - کاغذی	
14 خط کش پلاستیکی 50 سانتی	14 آلبوم A_3 Papco	
15 کاتر	15 کیف آرشیو A_2	

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: عکاسی (1)		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 دوربین 135 میلی متری		
2 دوربین دیجیتال ، آنالوگ		
3 لنز نرمال ، تله و واید		
4 سه پایه دوربین		
5 آفتابگیر دوربین		
6 نورسنج		
7 کامپیوتر		
8 مانیتور		
9 پرینتر رنگی		
10 دکلانشور سیمی		
11 پایه کپی برداری		
12 کارت اسکیل رنگی		
13 لنزهای کلوزآپ		
14 کاغذ چاپ		
15 لنتوزوم		
16 اسکنر		
17 گایدنامبر 32 و بالاتر		
18 جعبه خشک کن فیلم		
19 ظروف اندازه گیری (بشر) شیشه ای یا پلاستیکی 500 ^{CC}		
20 آگراندیسور		
21 میز آگراندیسور فلزی با روکش سنگ 70 × 120 cm ارتفاع 90 cm		
22 کاش و لنز آگراندیسور برای نگاتیو 6 × 6		
25 فیلتر رنگی (زرد ، نارنجی ، قرمز ، آبی و سبز)		
26 فیلتر پولاریزه		
27 فیلتر UV		
28 فیلتر تزینی (ستاره ای و ...)		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه بافت		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 دار گلیم فلزی متحرک و گردان 40×60	1 نخ چله (تار) در ضخامت های مختلف	
2 دار قالی فلزی متحرک و گردان 40×60	2 نخ پود زیر	
3 دفتین	3 نخ پود رو	
4 قیچی	4 ابریشم	
5 تیغ و قلاب	5 کرک در رنگ های مختلف	
6 نیمکت پشت دار	6 پشم در رنگ های مختلف	
7 سیخ پودکشی	7 کاغذ نقشه کشی با رجشمار 160 و 180	
8 نقشه ساده قالی و گلیم در طرح های مختلف	8 مداد طراحی انواع B و HB	
9 میز طراحی به ابعاد 100×120 cm	9 پاک کن	
10 کمد نگهداری وسایل	10 کاغذ طراحی	
11 ویترین شیشه ای		
12 کمد بایگانی نقشه ها		
13 میز نور بزرگ 100×120 cm ²		
14 خط کش فلزی 100 و 50 cm		
15 میز نور کوچک 40×60 cm ²		
16 ویدئو پروژکشن		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: رسم فنی		
تجهیزات	مواد مصرفی	
1 میز نقشه کشی با صفحه متحرک (صفحه فرمیکا پایه فلزی 100 × 80 cm)	1 انواع مدادهای H (H ₅ , H ₁)	
2 صندلی کارگاهی گردان بلند با پشتی (فلزی با رویه چرمی)	2 انواع مدادهای B (B ₅ , B ₁)	
3 خط کش T متوسط 80 سانتی	3 مداد پاک کن سفید	
4 گونیای 45 درجه - 30 سانتی	4 تراش	
5 گونیای 60 درجه - 30 سانتی	5 کاغذ کالک	
6 قفسه نگهداری شاسی	6 کاغذ پوستی آلمانی	
7 فایل نگهداری طرح‌ها	7 کاغذ A ₂ , A ₄ , A ₃	
8 انواع مدل و احجام	8 جوهر رایید مشکی	
9 مداد تراش رومیزی	9 آلبوم A ₃ Papco	
10 خط کش با لبه پلاستیکی 50 سانتی	10 کیف آرشیو A ₂	
11 سمباده دسته دار		
12 پرس مخصوص پاک کردن کار		
13 جعبه پرگار		
14 قفسه نگهداری وسایل		
15 پانل نمایش کارهای عملی		
16 رایید		
17 تخته نقشه کشی فابر کاستل		

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه صنایع دستی چوب	
تجهیزات	مواد مصرفی
1 میز کار به ابعاد $2 \times 2 \times 90$ cm با رویه چوبی	1 تیغ کاتر
2 متر فتری	2 سرمته دریل به قطر 2-3-4-5-8
3 کاتر	3 تیغ اره مویی تمپو یا تایفون 2 صفر (چوب بر)
4 قیچی	4 مداد HB و B
5 کمان اره مویی 30 cm چینی - انگلیسی	5 خودکار
6 گونیای نجاری 45 درجه به ابعاد 25 و 50 cm	6 روان نویس
7 خط کش فلزی 100 و 50 cm	7 چسب شیشه ای پهن
8 خط کش گونیا به ابعاد 100 cm	8 چسب شیشه ای باریک
9 سوهان تخت و نیم گرد (زبر)	9 چسب کالک
10 سوهان تخت و نیم گرد (نرم)	10 کاربن آبی یا مشکی
11 چوبسای (نرم - زیر) (تخت - نیم گرد - گرد)	11 چسب چوب بی رنگ
12 رنده دستی (مدل Stanley شماره 4)	12 چوب مصرفی به قطر 3 میلی متر در انواع مختلف
13 لیسه فتری	13 چوب برای مصرف نسبت به قطر 10 سانت در ابعاد مختلف
14 سنگ سمباده دوکاره (زبر - نرم) برقی	14 میخ سایه او 1/5 اینچ
15 گیره دستی (پیچ دستی) 25 - 35 - 50 cm	15 انواع سمباده نرم و زبر
16 دریل دستی	16 کیلر
17 دریل برقی	17 سیلر
18 پایه دریل	18 پلی استر دو ماده
19 مغار مثبت آلمانی (تخت - شفره - گلوبی) در 3 سایز (کوچک - متوسط - بزرگ)	19 جعبه کمک های اولیه
20 مغار اسکنه	20 صدف
21 چکش آهنی 100 گرمی	21 استخوان عاج
22 کمان اره 50 cm	22 فلز (مس - برنز - آلومینیوم)
23 گازانبر (میخ کش)	23 ورقه های خاتم
24 چکش بزرگ آهنی 400 گرمی	24 نیم پولیستر مات
25 صندلی چوبی پشت دار 40 یا 45 cm	25 خشک کن نیم پولیستر
26 چهارپایه به ارتفاع 60 یا 70 cm	
27 میز پرداخت جهت سمباده زنی و پرداخت نهایی کار معرق (مساحت 4 متر و ارتفاع 90 cm از جنس چوب یا فلز و سطح چوبی صاف)	
28 کمپرسور هوا اندازه بزرگ	
29 دستگاه فرز (ساب برقی) AEG - Makita	
30 دستگاه سمباده برقی AEG - Makita	

استاندارد مواد و تجهیزات

نام درس: کارگاه صنایع دستی چوب	
تجهیزات	مواد مصرفی
31 پیستوله در ابعاد بزرگ	
32 سوهان باریک تخت و نیم گرد چینی یا سوئدی	
33 چکش پلاستیکی	
34 اره دستی – دندان ریز	
35 اره عمود بر Makita	
36 کمان گیر	
37 مشتی	
38 تیزک	
39 میز نور کوچک 60 × 40 cm	
40 چراغ مطالعه قابل نصب بر روی میز	
41 قفسه نگهداری چوب های معرق	
42 کمد نگهداری ابزار و وسایل	
43 کمد وسایل شخصی دانش آموزان	
44 کیف ابزار	
45 گیره رومیزی با فک متحرک	
46 طلایه	
47 ویدئو پروژکشن	
48 تیغ اره مویی آهن بر 2 صفر	

رسانه های آموزشی

دروس مختلف رشته صنایع دستی دارای منابع آموزشی است که برای تسهیل در امر آموزش رسانه های کمک آموزشی، شبکه های مناسب و کتاب های کمک آموزشی زیر پیشنهاد می شود:

عنوان درس	مواد آموزشی	مواد کمک آموزشی	شبکه های مناسب	منابع کمک آموزشی
آشنایی با صنایع دستی ایران	کتاب با کد 359/30	نمونه های مختلف آثار صنایع دستی ایران - فیلم های آموزشی - مجموعه تصاویر از آثار - فیلم های مصاحبه با استادکاران هنرهای سنتی - لوح فشرده و مجموعه آثار صنایع دستی.	www.iranmiras.ir www.rezaabbasimuseum.ir www.carpetmuseum.ir www.tradart.iranmiras.ir	- صنایع دستی کهن ایران - سیری در صنایع دستی ایران
هندسه نقوش	کتاب با کد 485	پوستر - لوح فشرده مجموعه معماری ایران - فیلم های آموزشی - تصاویری از کاشی کاری، کاربندی، رسمی بندی، یزدی بندی، خاتم، آینه کاری، گره چینی، مقرنس و ... - فیلم مصاحبه با گره سازان در حال کار	www.iranmiras.ir www.Golestanpalace.ir www.Sultanieh.ir	- اطلس صنایع دستی ایران - کاشی کاری ایران (5 جلد) - هندسه نقوش در هنر اسلامی - گره چینی - کاشی ایران - کاربندی - نقش و رنگ - کاشی و کاربرد آن
حجم سازی	کتاب با کد 483/8	تصاویری از احجام و اشیای مختلف - فیلم های آموزشی در زمینه حجم سازی - لوح فشرده مجموعه احجام از گذشته تا کنون (تاریخ مجسمه سازی در ایران)	www.rezaabbasilmuseum.ir www.tradart.iranmiras.ir	- حجم (کارگاه هنر) - سفال (کارگاه هنر) - کتابچه دو سالانه سفالگری - کتابچه سه سالانه حجم و مجسمه سازی
کارگاه نگارگری	کتاب با کد 492	لوح فشرده و فیلم های مجموعه نگارگری ایرانی روی کاغذ، پوست، چرم، جعبه، جلد کتاب، دیوار و ... - فیلم های آموزشی استادان نگارگر و مصاحبه با ایشان، مجموعه تصاویری از آثار نگارگری - پوستر	www.iranonline.com/art/index www.mihanfoundation.org/gallery	- کیمیای نقش - نگاره (مجموعه آثار دو سالانه نگارگری) - نگارستان - نگارگری اسلامی - زندگی و آثار استاد حسین بهزاد - آثار فرشچیان - تشعیر
کارگاه طراحی نقوش سنتی	کتاب با کد 359/77	لوح فشرده و فیلم های طرح های سنتی در بنا، پارچه، فرش، کتاب و ... - پوستر تصویرهایی از طرح های سنتی بر روی آثار صنایع دستی - فیلم آموزشی طراحان سنتی در حال کار	www.Golestanpalace.ir www.Sultanieh.ir	- طراحی ختایی - شیوه طراحی (استاد پاکدست) - طراحی قالی و مینیاتور (حسین طاهرزاده بهزاد) - گلزار باقری - هزار نقش

- جامع معرق - معرق - مشبک - منبت - در و پنجره‌ها	www.moaragah.com www.tradart.iranmiras.ir	پوستر - فیلم آموزشی استادان معرق کار و منبت کار - لوح فشرده و فیلم‌های آثار معرق و منبت در بناها، مساجد، امامزاده‌ها و ... - تصویر آثار هنرهای چوبی ایران	کتاب با کد 484/3	کارگاه صنایع دستی (چوب)
- مفرغینه‌های لرستان - قلمزنی - مجموعه آثار استاد دهنوی - آلبوم گالری مس نگار	www.rezaabbasimuseum.ir www.tradart.iranmiras.ir	فیلم آموزشی یا مستند از کار استادان قلمزن - لوح فشرده و فیلم آثار فلزی ایران در دوره‌های مختلف و آثار قلمزنی معاصر - تصاویری از انواع آثار قلمزنی	کتاب با کد 485/4	کارگاه صنایع دستی (فلز)
- سفال ایرانی - سفال نیشابور - فن و هنر سفالگری - کتابچه دو سالانه آثار سفالگری - فن و هنر - لعاب، کاشی، سفال - تکنولوژی سرامیک‌های ظریف	www.rezaabbasilmuseum.ir www.tradart.iranmiras.ir www.glasswaremuseum.ir	لوح فشرده و فیلم آثار سفالی ایران - فیلم آموزشی - تصاویری از آثار سفالی ایران - فیلم‌های آثار سفالگران معاصر	کتاب با کد 484/7	کارگاه صنایع دستی (سفالگری)
- پژوهشی در فرش ایران - دستبافت‌های عشایر و روستایی فارس - قالیچه‌های شیری فارس - فرشنامه - قالیچه‌های تصویری ایران - رویای بهشت (هنر قالی‌بافی ایران) - جل‌های عشایری و روستایی ایران	www.carpet.agri-jahad.org www.carpetour.com www.tehran.stanford.edu /Images/persian-carpet www.rugart.com	لوح فشرده و فیلم از آثار فرش‌ها و گلیم‌های ایرانی - فیلم آموزشی فرش‌بافی (مقارن و نامتقارن) - فیلم آموزشی گلیم - بافی - کارتهای تصویر از فرش و گلیم مناطق مختلف	کتاب با کد 498/3	کارگاه صنایع دستی (بافت)

منابع

- 1- برنامه درسی پنج ساله رشته صنایع دستی (مصوب)
- 2- اسناد جلسات برنامه‌ریزی رشته صنایع دستی (1716-1)
- 3- کتاب عملی کاربردی
- 4- برنامه درسی مصوب شورای عالی
- 5- اعتبار بخشی کتاب درسی کارگاه نگارگری، کمیسیون تخصصی، دفتربرنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش، تهران، 1383 (چاپ نشده)
- 6- مستندات بازدیدهای دوره‌ای کمیسیون تخصصی ازسال 1379 تا 1384
- 7- نتایج گردهمایی‌های گروه‌های آموزشی استان‌ها
- 8- نتایج اجرای آزمایشی کتاب آشنایی با صنایع دستی ایران (1) ازسال 1385 تا 1388
- 9- مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روش‌ها و فنون تدریس)، دکتر حسن شعبانی، انتشارات سمت، 1383
- 10- راهنمای روشهای نوین تدریس، دکتر محرم آقازاده، انتشارات آبیژ، 1388.
- 11- راهنمای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی رشته‌های فنی و حرفه‌ای، زمینه‌ی خدمات، انتشارات مدرسه، سال تحصیلی 1388-89
- 12- اسناد برنامه درسی رشته صنایع دستی، سند شماره (1)، ویرایش دوم، 1384